

حسین سراجزاده
استاد جامعه‌شناسی
دانشگاه خوارزمی خیر داد:

بازنشتگی اجباری ۲ استاد دانشگاه

حسین سراجزاده، استاد جامعه‌شناسی دانشگاه خوارزمی دیروز خبر داده، این دانشگاه پیش از موعد و در حالی که دو سال به پایان دوره کاری اش در این دانشگاه مانده بوده، او را به اجبار بازنشسته کرده است.

او خبر داده است که برای رسول رسولی پور، عضو هیئت علمی گروه فلسفه دانشگاه خوارزمی هم این اتفاق افتاده است. سراجزاده در کانال تلگرامی اش در این باره نوشته است: «دیروز یکشنبه ۱۰ تیرماه در حالی که با شماری از همکاران گروه جامعه‌شناسی دانشگاه خوارزمی مشغول برگزاری مصاحبه داوطلبان دکترای جامعه‌شناسی بودیم، تلفنم زنگ خورد. چون منتظر تلفن ضروری بودم، از جلسه بیرون رفتم و پاسخ دادم. خانمی خود را از امور اداری دانشگاه معرفی کرد و خواستند برای به جریان افشان کارهای بازنشستگی همین امروز یک شماره حساب بانک صادرات، اطلاعات و مدارکی دیگر ارسال کنم. گفتم، مگر من بازنشسته شده‌ام؟ من که قانوناً تا دو سال دیگر می‌توانم کار کنم. هنوز حکم بازنشستگی را هم ندیده‌ام. گروه و شاید دانشکده هم در جریان نیستند.

علت بازنشستگی زود هنگام بدون درخواست خودم و گروه چه بوده؟ اگر هم به هر دلیلی تصمیم گرفته‌اند یک عضو هیئت علمی را بازنشسته (بخوانید اخراج) کنند، آیا نباید از قبل رسماً به او به گروه آموزشی اطلاع دهند؟ این همکار محترم امور اداری گفتند، بله حق با شماست ولی از من خواسته‌اند و معذورم. گفتند، حکم از طریق اتوماسیون به دانشکده ارسال شده و اصرار داشتند همین امروز شماره بانک صادرات، اطلاعات و مدارکی دیگر را بفرستیم تا کارهای اداری به سرعت انجام شود. گفتم، فعلاً که درگیر مصاحبه داوطلبان دکترای هستم، به علاوه باید حکم را ببینم و دلیل آن را بدانم. ان‌شاءالله در فرصتی اینها را هم می‌فرستم. برای انجام کار با سرعت مورد نظر مسئولان بالادستی شان، بلافاصله تصویر حکم را با تلگرام و اطلاعات در خواستی را هم با تلگرام و پیامک فرستادند.»

او ادامه داده است: «تاریخ حکم ۱۴۰۳/۴/۶ (آخرین روز کاری پیش از انتخابات) است و به استناد مصوبه مورخ ۱۴۰۲/۶/۸ هیئت‌امانی دانشگاه صادر شده است. این مصوبه، محتوا و دلایل آن هیچ‌گاه به‌صورت کتبی یا شفاهی از طرف مسئولان دانشگاه به من اطلاع داده نشده است. حتی مدیر محترم گروه هم اطلاع نداشتند، زیرا در برنامه‌ریزی درسی گروه برای نیم‌سال آینده، که حدود یک‌ماه و نیم قبل تصویب شد، برنامه کامل یک عضو هیئت علمی شاغل برایم در نظر گرفته شد. فقط افواهی و به‌صورت شایعه در اسفندماه ۱۴۰۲ از برخی همکاران شنیده بودم که گویا هیئت‌امانی دانشگاه چنین مصوبه‌ای داشته است. با توجه به این، حدود یک‌ماه و نیم قبل از رئیس

محترم دانشکده خواستم بررسی بفرمایند و به من اطلاع دهند که آیا این موضوع درست است و چنین مصوبه‌ای وجود دارد؟ و اگر درست است، کی قرار است اجرا شود تا من برنامه‌های کار و زندگی‌ام را مطابق آن تنظیم کنم. به هر حال کارمند محترم اداری براساس خواسته مسئولان بالادستی اصرار و عجله داشتند تا کارهای اداری آن زودتر انجام شود. به نوشته این جامعه‌شناس: «تا جایی که می‌دانم روال و قاعده این است که حکم بازنشستگی اعضای هیئت علمی را پایان هر ترم، در ترم دوم، شهریور ماه می‌زند که بعد از یکسال کار از مرخصی سالانه مردادماه استفاده کرده باشند؛ همچنین از قبل به فردی که قرار است بازنشسته شود رسماً خبر می‌دهند تا بتواند برای کار و زندگی اش برنامه‌ریزی کند. اما انگار در این مورد خاص مسئولان دانشگاه شتاب‌زدگی خاصی دارند. آیا این شتاب‌زدگی برای اجرای حکم، با برگزاری انتخابات رابطه‌ای دارد یا یک اقرارن اتفاقی است؟ خدا داند.»

سراجزاده ادامه داده است: «این داستان برای آقای دکتر رسول رسولی پور، عضو هیئت علمی گروه فلسفه دانشگاه خوارزمی هم دقیقاً به همین ترتیب رخ داده است. رسولی پور فردی است که به شهادت قاطبه همکاران از فضل و کمال علمی و اخلاقی والایی برخوردار است، چند دوره با رأی اعضای هیئت علمی رئیس دانشکده ادبیات بوده، در سطح ملی و بین‌المللی در رشته خودش (فلسفه دین) شناخته شده است، برای تدریس در سایر دانشگاه‌ها از جمله دانشگاه تهران از او دعوت می‌شود، دانشجویان از عملکرد آموزشی او فوق‌العاده راضی‌اند و خلاصه اگر در دانشگاهی معیارهای علمی و اخلاق حرفه‌ای حاکم باشد، وجودش برای رشته خودش و دانشگاه باعث افتخار و آبروست؛ ولی چه می‌شود که این همه برای مدیران دانشگاه کافی نیست و ایشان را هم زود هنگام بازنشسته کرده‌اند.»

روایتی از نقش زنان کنیا در تظاهرات این روزهای مردم این کشور در اعتراض به لایحه افزایش مالیات

در جست‌وجوی يك سپیده‌دم جدید

زنان معترض لایحه اخیر مالیاتی را به دلیل ماهیت تبعیض آمیز، توجه نکردن به مسائل جنسیتی و پتانسیل تشدید سطح فقر، نوعی خشونت اقتصادی، به ویژه علیه زنان در کنیا می‌دانند

اقتصادی زنان، حمایت از سلامت و حقوق جنسی و باروری زنان، پایان دادن به خشونت مبتنی بر جنسیت و اقدامات مضر (مانند ختنه‌زنان و ازدواج کودکان) و تقویت جنبش زنان در آفریقا قرار داده است.

مالویا به سلیات (FEMNET) گفته است که لایحه اخیر مالیاتی به دلیل سطحی‌نگری، ماهیت تبعیض آمیز، توجه نکردن به مسائل جنسیتی و پتانسیل تشدید سطح فقر، نوعی خشونت اقتصادی به‌ویژه علیه زنان در کنیا است: «باتوجه به یکپارچگی مالی جهانی (GFI)، کنیا سالانه میلیاردها شیلینگ را به دلیل جریان‌های مالی غیرقانونی ناشی از فساد، صورت‌حساب‌های اشتباه تجاری، پولشویی و فرار مالیاتی از دست می‌دهد. در نتیجه کنیا در ۲۳ فوریه ۲۰۲۴ توسط گروه ویژه اقدام مالی (FATF) در فهرست خاکستری قرار گرفت و باعث نگرانی قابل‌توجهی در بخش اقتصادی شد. با این حال به جای اینکه اعضای پارلمان برای مقابله با کاهش این موضوعات که مانع پیشرفت کنیا می‌شود، تشکیل جلسه دهند، تمام توجه‌شان را روی تنظیم سیاست‌های مالیاتی گذاشته‌اند که در درجه اول بر افراد آسیب‌پذیر تأثیری گذارد.»

اونزانی را که در فقر زندگی می‌کند و به حاشیه‌رانده شده‌اند، بخشی از این افراد آسیب‌پذیر می‌دانند: «این زنان به‌شدت به خدمات عمومی وابسته‌اند. در مواقعی که خدمات عمومی موجود غیرقابل دسترس و ناکافی است، زنان و جوامع حاشیه‌نشین با انجام وظایفی که دولت باید ارائه دهد، مسئول ارائه خدمات می‌شوند. زنان بار بزرگ‌تری از مسئولیت‌های مراقبت از خانواده رابره‌عهده دارند که بیشتر آن کار بدون مزد است. تحمیل مالیات بر مصرف‌بر کالاها ضروری، شرایط وخیمی پیش روی این مراقبان بدون حقوق می‌گذارد؛ به‌ویژه آنهایی که از خانواده‌هایی مراقبت می‌کنند که به‌سختی می‌توانند مخارج زندگی خود را تأمین کنند، همچنین بر خانواده‌های محروم از نظر اقتصادی، از جمله زنان روستایی و زنان ساکن در سکونتگاه‌های غیررسمی شهری.»

به گفته مالویا، فساد در بخش بهداشت پیامدهای قابل‌توجهی برای دسترسی و کیفیت مراقبت‌های بهداشتی دارد: «فقدان صراحت در تدارکات، هزینه‌های بهداشت عمومی را مستعدفساد می‌کند؛ این نگرانی بسیاری از کنیایی‌هاست. با وعده یک تسهیلات به‌ارای هر ۵۰۰۰ شهروند، آیا این تسهیلات، خدمات بهداشتی رایگان مادران را ارائه می‌کنند؟ آیا سیستم جدید، یک سیستم سه‌میه‌بندی جنسیتی که دربرگیرنده همه سطوح از جمله فرآیندهای تدارکات و فرصت‌های شغلی، برای کم کردن شکاف دستمزد جنسیتی در بخش بهداشت و تشویق زنان به نقش آفرینی در مشاغل مراقبت‌های بهداشتی عمومی را در نظر گرفته است؟ آیا تصمیمات جدید شامل خدمات به بازماندگان خشونت از جمله حمایت از سلامت روان، به‌طور خاص برای زنان می‌شود؟ این چند سوال بی‌پاسخ بسیاری از کنیایی‌ها را نگران کرده است که مبادا پولی که

اولویت‌های نادرستی را در دستور کار خود قرار داده است: «دولت باید به حرف ما گوش دهد. سال‌هاست که ما دولت‌های بی‌ثبات، فاسد با منافع خود خواهانه داشته‌ایم... شما می‌توانید میلیاردها شیلینگ برای سفرهای تان خرج کنید، اما نمی‌توانید به مردم آورده شده در اثر سیل کمک کنید! این احمقانه است و ما آن را قبول نمی‌کنیم.» علاوه بر این، مورین گفته نمایندگانی که به لایحه مالی ۲۰۲۴ رأی «آری» دادند، باید از سمت خود برکنار شوند چون آنها نمایندنده رأی دهندگان نیستند: «اما لایحه را خوانده‌ایم و کسانی که ادعا می‌کنند آن را نخوانده‌ایم، می‌خواهند ما را تضعیف می‌کنند. سال آینده من دوره کارآموزی‌ام را شروع می‌کنم و در مورد دستمزد مطمئن نیستم، زیرا سازمان‌ها به وظایفشان خوب عمل نمی‌کنند... بنابراین این لایحه بر زندگی همه ما تأثیر می‌گذارد.» مورین مصمم می‌گوید، مجموعه کتاب‌هایی که در دبیرستان خوانده چشم‌هانش را باز کرده است؛ زیرا آن کتاب‌ها آنچه را که واقعاً اتفاق می‌افتد منعکس می‌کردند. او در پاسخ به این سوال که آیا پدر و مادرت می‌دانند که تو در خیابان هستی؟ می‌گوید: «برای پدر و مادرم روشن کرده‌ام که من مطمئنم در خیابان خواهم بود. علاوه بر این مدارس و دانشگاه‌ها هم ما را درک می‌کنند و امروز همه کلاس‌ها را لغو کردند.»

«شلی کینسالا»، یک مشاور مالی و ۲۳ ساله است که درباره حقوق خود به‌عنوان یک زن صحبت می‌کند. شلی می‌گوید که متعهد به مبارزه برای احقاق حقوق کنیایی‌هاست: «وقتی زندگی سخت است، زن بودن یا مرد بودن را انتخاب نمی‌کنند، دولت ما به ما خیانت کرد؛ آنها با سخنان توخالی خود دروغ گفتند اما من امیدوارم که ما را در نظر بگیرند.» شلی به‌عنوان یک تیمم و فرزند اول، از دو خواهر و برادر کوچکترش مراقبت می‌کند. او غذای خرد و هزینه مدرسه خواهران و برادرش را می‌پردازد: «منصفانه نخواهد بود اگر من در اعتراض به لایحه مالیات، با بقیه همراه نشوم. با پیوستن به اعتراضات وظیفه مدنی‌ام را انجام می‌دهم.» این خبرگزاری همچنین با «السی سیگانا»، ۲۵ ساله، متخصص تغذیه که از ساعت ۷:۳۰ صبح در تظاهرات با یک سوت‌سبزن رنگ شرکت کرده، گفت‌وگو کرده است. السی می‌گوید: «ما به‌عنوان زنان کنیایی باید ثابت کنیم که نمی‌توانیم مرعوب‌بر خورد‌های پلیس شویم. به‌طور سنتی، ما به‌عنوان یک زن در خانه ماندن عادت کرده‌ایم، اما این موضوع باید تغییر کند. من باید بیرون بروم و صدایم شنیده شود.» یکی دیگر از زنان که در خیابان حضور دارد، می‌گوید کنده‌ها اکنون گران‌تر شده‌اند تا رابطه جنسی را به یک امر تجملی تبدیل کنند و ما را مجبور می‌کنند که بچه‌های بدون برنامه‌ریزی داشته باشیم؛ بچه‌هایی که آنها از قبل مالیات پوشک‌شان را از ما می‌گیرند!

لایحه جدید و نادیده گرفتن زنان فقیر

«نیکول مالویا»، وکیل و فعال حقوق زنان در کنیا، یکی از گردانندگان شبکه توسعه و ارتباطات زنان آفریقایی (FEMNET) است که با بیش از ۸۰۰ عضو در ۴۹ کشور آفریقایی در نایروبی مستقر است. این تشکل، از زمان آغاز به کار در سال ۱۹۸۸، به‌طور استراتژیک خود را به‌عنوان یک دعوت‌کننده، سازمان‌دهنده و تسهیل‌کننده در گفت‌وگوهای پیرامون موضوعات مهم از جمله مشارکت زنان در حکومت و رهبری، ترویج عدالت

المیرا روشنفر
خبرنگار گروه فرهنگ

گزارش زنان

چهره آنها نشانه‌هایی از عزم راسخ و تزلزل‌ناپذیری دارد؛ مثل چهره «لیلیان» که به تظاهرات پیوست تا آینده بهتری را برای فرزندان تضمین کند. تظاهراتی که از ۲۰ ژوئن شروع شده و شهروندان کنیایی را از تمام مناطق کشور به خیابان کشانده است تا مخالفت خود را با لایحه افزایش مالیات در سال ۲۰۲۴ اعلام کنند؛ موضعی قاطعانه و جسورانه. اعتراضاتی که در همین چندروز اخیر بیش از ۳۰ کشته روی دست خیابان‌های شلوغ گذاشته اما جوانان کنیایی متحد شده‌اند تا رهبران خود را در قبال وعده‌هایی که در جریان مبارزات انتخاباتی خود در سال ۲۰۲۲ داده بودند، پاسخگو کنند. با این حال رهبران، در خواست‌های کنیایی‌ها را نادیده گرفتند و لایحه افزایش مالیات را تصویب کردند. ۲۰۴ نماینده پارلمان به ابزاری رأی دادند که معتقدند به کاهش بار بدهی بالای کنیا بعد از چند شوک اقتصادی ناشی از تأثیرات ماندگار کرونا، جنگ اوکراین، دو سال خشکسالی متوالی و کاهش ارزش پول ملی به‌بهبود خدمات عمومی مانند آموزش و مراقبت‌های بهداشتی و ارتقای رشد اقتصادی کمک می‌کند. این لایحه مالی برای کاهش بار سنگین بدهی، با هدف افزایش ۲/۷ میلیارد دلاری مالیات اضافی تنظیم شده است.

اما «لیلیان» هم مانند بسیاری از مردم کنیا دیگر نمی‌خواهد در مقابل تصویب چنین قوانینی سکوت کند. مثل بسیاری از نسل «زدی‌ها»: نسلی متولد بین سال‌های ۱۹۹۷ تا ۲۰۱۲. او یک زن جوان کنیایی و مادر دو فرزند از نسل «زدی» است که مانند دیگر زنان کنیا به فضاهای امن و حاشیه‌ها محدود مانده و هرگز در خط مقدم نبوده‌اند؛ خط مقدمی که به‌طور سنتی در این کشور مردانه است: «این سوگیری بار است که از زمان شروع اعتراضات به خیابان آمده‌ام. جایی که قبلاً هرگز در آن حضور نداشتم، اما این بار باید صدایم شنیده شود.» حالا یک «سپیده‌دم جدید» سربرآورده؛ چون زنان، جسورانه حضور خود را هم در پلتفرم‌های رسانه‌های اجتماعی، هم در زمین مبارزه ابراز می‌کنند. زنان دیگر تماشاگر صرف نیستند، بلکه معماران فعال گفتمان‌اند. آنها از طریق هشتک‌ها و داستان‌های مشترک، جوامع را بسیج کرده‌اند و همبستگی و اتحاد را برای دستیابی به عدالت تقویت می‌کنند. آنها در تعداد زیادی در حال راهپیمایی شانه‌به‌شانه با هم‌تایان مرد خود ظاهر شده‌اند، بدون اینکه از نامالیات یا ارباب‌دلسرد شوند.

من یک زن معترض

بوجود ارباب و خشونت پلیس در خیابان‌های نایروبی، «حنیفه صغیه» ایستاد تا در میان زنان جوان معترض حضور داشته باشد. او روزنامه‌نگاری است که در اعتراض به لایحه بحث‌برانگیز مالی ۲۰۲۴، هم در پلتفرم‌های رسانه‌های اجتماعی و هم در جریان اعتراضات اشغال پارلمان کنیا که چندروز پیش اتفاق افتاد، پیش‌تاز بوده است. «مورین امبوروا»، یک زن دانشجوی ۱۸ ساله، با خبرگزاری NationAfrica در جریان اعتراضات خیابانی ضد مالیاتی گفت‌وگو کرده در حالی که دو سلاح همراه خود داشته؛ یک ماسک و یک لیتر آب. مورین گفته دلیل حضورش در خیابان‌ها این بوده که دولت

